

**ETT HÅLLBART
NACKA**

Innehållsförteckning

SÄRSKILDA BESLUT	3
INLEDNING	9
SAMMANSTÄLLNING.....	10
KOMMUNSTYRELSEN	11
ARBETS- OCH FÖRETAGSNÄMNDEN	14
FRITIDSNÄMNDEN	16
KULTURNÄMNDEN	18
MILJÖ- OCH STADSBYGGNADSNÄMNDEN	20
NATUR- OCH TRAFIKNÄMNDEN	22
SOCIALNÄMNDEN	24
UTBILDNINGSNÄMNDEN	27
ÄLDRENÄMNDEN	30
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN.....	32

Särskilda beslut

1. Skattesatsen för år 2018 fastställs till oförändrad 18:43.
2. Partierna i fullmäktige erhåller grundstöd för kanslistöd och politiska sekreterare och månadsarvode till kommunal- och oppositionsråd fastställs enligt bilaga 6.
3. Arvoden till förtroendevalda, såväl sammanträdesarvoden som fasta årsarvoden och ersättning för barntillsyn, fastställs enligt bilaga 6.
4. Kommunfullmäktige fastställer följande finansiella mål. Resultatandelen ska uppgå till minst 2 procent i ordinarie verksamheten, investeringar inom stadsutvecklingen ska vara självfinansierade över en femårsperiod, övriga investeringar ska årligen vara självfinansierad till 50 procent och soliditeten ska stärkas under perioden.
5. Kommunfullmäktige fastställer internräntan till 2,0 procent.
6. Kommunfullmäktige fastställer personalomkostnadspålägg avseende personal upp till 65 års ålder för Valfärds samhällsservice till 38,58 procent, för Valfärd skola till 42,22 procent och för övrig personal till 44,53 procent. För personal över 65 år fastställs det till 22,00 procent.
7. Kommunfullmäktige fastställer kravet på utdelning till 26,8 miljoner kronor för Nacka energi AB. Nacka stadshus AB ska betala dessa till kommunen.
8. För Nacka stadshus AB fastställer kommunfullmäktige räntesatsen till 1,45 procent avseende lån för Nacka energi AB och Nacka vatten och avfall AB samt en låneramsavgift på 488 tusen kronor. Nacka stadshus AB ska betala dessa till kommunen.
9. För Nacka stadshus AB fastställer kommunfullmäktige den rörliga kostnadsräntan på det kapital upp till och med 10 miljoner kronor, som Nacka stadshus AB lånar av kommunen via checkkredit, till motsvarande vad kommunen betalar i ränta på checkkrediten.
10. För Nacka energi AB fastställer kommunfullmäktige den rörliga kostnadsräntan på det kapital upp till och med 70 miljoner kronor som Nacka energi AB lånar av kommunen via checkkredit, till motsvarande vad kommunen betalar i ränta på checkkrediten.
11. För Nacka vatten och avfall AB fastställer kommunfullmäktige ersättningen för koncerngemensamma kostnader till 2 miljoner kronor, en räntesats på 1,45 procent på lån för Nacka vatten och avfall AB samt en låneramsavgift på 898 000 kronor. Nacka vatten och avfall AB ska utbetala dessa till kommunen.
12. För Nacka vatten och avfall AB fastställer kommunfullmäktige den rörliga kostnadsräntan på det kapital upp till och med 70 miljoner kronor som Nacka vatten och avfall AB lånar av kommunen via checkkredit, till motsvarande vad kommunen betalar i ränta på checkkrediten.
13. Kommunfullmäktige fastställer Va-taxa för 2019 enligt förslag från Nacka vatten och avfall AB, bilaga 3. Beslutet innebär följande.
  - a. Oförändrad VA-taxa för brukningsavgifterna under 2019.
  - b. Oförändrade anläggningsavgifter för 2019.
14. Kommunfullmäktige bibehåller avfallstaxa enligt 2018 års nivåer.
15. Kommunfullmäktige fastställer nätavgifter för 2019 enligt förslag från Nacka energi AB. Beslutet innebär följande:
  - a. Nätavgifterna föreslås höjas med 4,4 procent.
  - b. Nätavgift för överföring av el till högspänningsanläggning. Leveransspänning 10-20 kV.
    - i. Fast avgift 11 978 kronor/år
    - ii. Abonnemangsavgift 592 kronor/kW och år
    - iii. Övertagsutgift uttages för den månad då utnyttjad effekt överstiger abonnerad effekt. Avgiften uttages för den överuttagna effekten. Avgiften för överuttaget är hälften av årsavgiften för abonnemanget.

- iv. Gällande moms och energiskatt tillkommer.
- c. Nätavgift för överföring av el till lågspänningsanläggning med effektabonnemang. Leveransspänning 0,4 kV, Överföringskapacitet abonnerad effekt minst 140 kW
  - i. Fast avgift 5 852 kronor/år
  - ii. Abonnemangsavgift 769 kronor/kW och år
  - iii. Övertagsutgift uttages för den månad då utnyttjad effekt överstiger abonnerad effekt. Avgiften uttages för den överuttagna effekten. Avgiften för överuttaget är hälften av årsavgiften för abonnemanget.
  - iv. Gällande moms och energiskatt tillkommer.

16. Kommunfullmäktige fastställer ett lånetak på 2,3 miljarder kronor år 2019 (utöver checkkredit) för koncernbanken i sin helhet. Fördelat enligt följande:

- a. Lånetak för kommunen 1 407 miljoner kronor
- b. Lånetak för Nacka stadshus AB 314 miljoner kronor
- c. Lånetak för Nacka vatten och avfall AB på 579 miljoner kronor

17. Kommunfullmäktige fastställer nämndorganisation enligt nedan:

- a. Kommunstyrelsen
- b. Arbets- och företagsnämnden
- c. Fritidsnämnden
- d. Kulturnämnden
- e. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
- f. Natur- och trafiknämnden
- g. Socialnämnden
- h. Utbildningsnämnden
- i. Val- och demokratinämnden
- j. Äldrenämnden
- k. Överförmyndarnämnden

Förslaget innebär förändringar avseende ansvarsområden inom socialnämnden och arbets- och företagsnämnden. Valnämnden har ändrats till Val- och demokratinämnden och fått ett utökat ansvar för demokratifrågor. För respektive nämnds reglemente se bilaga 7.

18. Revisionens ordförande utses av oppositionen.

19. Kommunfullmäktige fastställer ett nytt utskott, miljöutskottet under kommunstyrelsen. Mångfaldskommittén,

miljömålskommittén och kommittén för hälsa och livskvalitet avvecklas.

Kommunstyrelsen

- 20. Kommunfullmäktige fastställer driftbudget, investeringar och nämndens fokusområden för 2019 enligt avsnittet Nämndernas mål och budget, kommunstyrelsen, samt resultatindikatorer för kommunstyrelsen enligt bilaga 1.
- 21. Kommunfullmäktige fastställer resultatkrav för Valfärd skola till 10,3 miljoner kronor och för Valfärd samhällsservice till 8,9 miljoner kronor.
- 22. Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen följande särskilda uppdrag under 2019:
  - a. Verka för en flexibel och bättre fungerande bostadsmarknad där inlåsnings effekter motverkas och där det finns bostäder för alla.
  - b. Påbörja arbetet med att etablera ett kommunalt bostadsbolag med fokus på hyreslägenheter.
  - c. Införa kommunal hyresgaranti.
  - d. Påbörja arbetet med att implementera FN:s Agenda 2030-mål om långsiktig hållbarhet.
  - e. Ta fram strategi användande av innovativa och gröna lösningar i stadsbyggnadsarbetet.
  - f. Presentera en plan för utfasning av fossilenergi från den egna verksamheten, till exempel genom installation av fler solpaneler.
  - g. Presentera en plan för att understödja och stimulera ökad mängd av solceller och andra ekologiska åtgärder i hela Nacka.
  - h. Implementera en policy för hållbara upphandlingar.
  - i. Stärka det lokala företagsklimatet, till exempel genom att öka ytorna för verksamhetsområden, införa ett innovationscenter, korta handläggningstiderna vid myndighetsutövning och en uppförande av fiberstrategi.
  - j. Implementera vita-jobb-modellen i tillämpliga upphandlingar.
  - k. Se över modellen för internhyror i syfte att anpassa den till det lokalbestånd som finns idag och byggs de kommande åren samt för att skapa ytterligare incitament

- för en effektiv och flexibel lokalanvändning.
- l. Sälja de bostadsrätter som inte behövs för att klara flyktingmottagandet.
  - m. Inventera standard på elevtoaletter och omklädningsrum i skolorna.
  - n. Följa upp hur berörda nämnder tar ansvar för att nå målen i strategin "Ett drogfritt Nacka för unga" för att säkerställa att de aktiviteter och åtgärder som vidtas leder till önskat resultat.
  - o. Samverka med kulturnämnden i planeringen för nya flexibla kulturlokaler i centrala Nacka, Henriksdal och Ektorp exempelvis bibliotek och konsthall.
  - p. Utveckla det lokala brottsförebyggande arbetet i kommundelarna, genom BRÅ.
  - q. Kartlägga förekomsten av hederskultur i Nacka som underlag för vidare åtgärder samt öka Kunskapen om detta inom kommunen.
  - r. Införa demokratiambassadörer.
  - s. Införa en kvalitetsprocess som spänner över och samordnar mellan de stuprör som kommunens processer utgör idag.
  - t. genomföra en genomlysning av bolagets ekonomi och historik i samband med att verksamheten bolagiserades för att få förklaring för varför avgiftshöjningar behövs samt orsakerna till att ekonomin är i detta läge, samt hur bolaget avser att åtgärda detta.

Arbets- och företagsnämnden

23. Kommunfullmäktige fastställer driftbudget och nämndens fokusområden för 2019 enligt avsnittet Nämndernas mål och budget, arbets- och företagsnämnden, samt resultatindikatorer för arbets- och företagsnämnden enligt bilaga 1.
  24. Kommunfullmäktige fastställer checkbelopp enligt bilaga 2, tabell 22–24.
  25. Kommunfullmäktige ger arbets- och företagsnämnden följande särskilda uppdrag under 2019:
    - a. Utöka användningen av extratjänster.
    - b. Införa sex och samlevnad samt jämställdhet som en del av samhällsorienteringen.
    - c. Stärka integrationen och de nyanländas etablering i Sverige genom samarbete med föreningar och civilsamhället och genom aktiva insatser för egen försörjning.
- d. Satsa på snabbspår inom vård och omsorgsyrken.
  - e. Öka kvaliteten på SFI-utbildningen.
  - f. Utredda möjligheten för barnfamiljer att bo kvar i kommunen längre än två år.
  - g. Satsa på psykosocialt stöd för ensamkommande barn.
  - h. Införa sommarjobbgaranti för unga mellan 16–18 år .
  - i. Uppdra arbets- och företagsenheten att göra en arbetsmiljö- och riskanalys.
  - j. Utredda möjligheten att nyttja jobb- och utbildningsexperter i de fall där arbetstagaren är nära arbetsmarknaden och i övrigt fasa ut dessa aktörer.
  - k. Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum.

Fritidsnämnden

26. Kommunfullmäktige fastställer driftbudget och nämndens fokusområden för 2019 enligt avsnittet Nämndernas mål och budget, fritidsnämnden, samt resultatindikatorer för fritidsnämnden enligt bilaga 1.
27. Kommunfullmäktige fastställer avgifter enligt bilaga 3.
28. Kommunfullmäktige bemyndigar fritidsnämnden att fastställa avgifter för nyttjande av kommunens idrotts- och fritidsanläggningar.
29. Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden följande särskilda uppdrag under 2019:
  - a. Möjliggöra för fritidsgårdarna att ha generösare öppettider.
  - b. Säkerställa att föreningarna har tillgång till lokaler med rimliga prisnivåer samt att föreningslivet ska ges möjlighet att använda Nacka kommuns anläggningar och lokaler under kvällar och helger.
  - c. Samordna paketet "Idrottslyftet" för att bygga mer idrottsytor och -anläggningar, inklusive se över möjligheten av en förlängning av överdäckningen av väg 222.
  - d. Bygga utegym i centrala lägen i alla våra kommundelar.
  - e. Påbörja ett arbete med att etablera en fritidsbank.
  - f. Inrätta ett idrottsråd.

- g. Ställa krav på att miljöhänsyn tas vid om- och nybyggnation samt drift av anläggningar.
- h. Utredda möjligheten att i nyproducerade flerfamiljshus anlägga idrottshallar i källaren.
- i. Höja kapaciteten på befintliga fotbollsplaner genom bättre belysning, konstgräs och renovering av de äldre planerna.
- j. Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum.
- i. Ge stöd till kulturella aktiviteter som riktar sig till Nackas befolkning oavsett arrangörens organisationsform (exempelvis privatperson, förening, företag eller stiftelse).
- j. Se till att 1 % av kostnaden vid om- och nybyggnationer i Nacka avsätts för konstnärlig utsmyckning.
- k. Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Kulturnämnden

- 30. Kommunfullmäktige fastställer driftbudget och nämndens fokusområden för 2019 enligt avsnittet Nämndernas mål och budget, kulturnämnden, samt resultatindikatorer för kulturnämnden enligt bilaga 1.
- 31. Kommunfullmäktige fastställer check- och avgiftsnivåerna inom kundval kulturskola enligt bilaga 2 tabell 5 och bilaga 3.
- 32. Kommunfullmäktige fastställer kulturpeng för 2019 till 283 kronor per år, vilket är oförändrat jämfört med 2018.
- 33. Kommunfullmäktige fastställer avgifter för upphandlad lovverksamhet enligt tjänsteskrivelsen KUN 2018/127 bilaga 1 samt beslutar om möjlighet till avgiftsbefrielse för barn och unga som lever i familjer som beviljats ekonomiskt bistånd. Detta omfattar även ensamkommande barn. Intäkterna från avgifterna tillfaller vald leverantör och utgör en del av ersättningen för upphandlad tjänst.
- 34. Kommunfullmäktige ger kulturnämnden följande särskilda uppdrag under 2019:
  - a. Tillgängliggöra fler replokaler.
  - b. Utveckla stöd till spelutveckling.
  - c. Införa kulturgaranti inom skolväsendet.
  - d. Tillgängliggöra kulturskolan från 6 år.
  - e. Öppna kultur- och föreningshus i t.ex. i Henriksdal-Kvarnholmen-området och Ektorp centrum.
  - f. Öppna bibliotek i t.ex. Henriksdal-Kvarnholmen-området och Ektorp centrum.
  - g. Kräva bemannade skolbibliotek.
  - h. Stöd till kulturprojekt som ökar sammanhållning och integration.
- 35. Kommunfullmäktige fastställer driftbudget och nämndens fokusområden för 2019 enligt avsnittet Nämndernas mål och budget, miljö- och stadsbyggnadsnämnden, samt resultatindikatorer för miljö- och stadsbyggnadsnämnden enligt bilaga 1.
- 36. Kommunfullmäktige fastställer taxor och avgifter enligt miljö- och stadsbyggnadsnämndens förslag, bilaga 3.
- 37. Kommunfullmäktige ger miljö- och stadsbyggnadsnämnden följande särskilda uppdrag under 2019:
  - a. I centralt och strategiskt belägna delar av kommunen säkerställa tillgången till icke-kommersiella offentliga torg och mötesplatser.
  - b. Initiera miljöprojekt för ekomiljötjänster och inom vatten- och luftförbättringar.
  - c. Arbeta fram en energiplan och klimatstrategi.
  - d. Aktivt arbeta för att Nacka ska bli en Klimatkommun.
  - e. Underlätta invånarnas delaktighet i stadsbyggnadsprocesserna.
  - f. Samverka med fritidsnämnden om finansiering och platser för idrottsutrymmen och anläggningar.
  - g. Säkerställa att Lillängsskogen förblir ett grönområde.
  - h. Genomföra miljökonsekvensbeskrivning för projekt Ryssbergen innan projektet fortskrider.
  - i. Ta fram kommunala riktlinjer för minsta yta för utomhusaktivitet och lek vid upprättande av detaljplan med planerad skol- och förskoleverksamhet.
  - j. Kartlägga möjliga markområden för kommunen att låta bygga hyreslägenheter för kommunalt bostads/fastighetsbolag.

- k. Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum.

Natur- och trafiknämnden

- 38. Kommunfullmäktige fastställer driftbudget, investeringar och nämndens fokusområden för 2019 enligt avsnittet Nämndernas mål och budget, natur- och trafiknämnden, samt resultatindikatorer för natur- och trafiknämnden enligt bilaga 1.
- 39. Kommunfullmäktige fastställer taxor och avgifter enligt natur- och trafiknämndens förslag, bilaga 3.
- 40. Kommunfullmäktige ger natur- och trafiknämnden följande särskilda uppdrag under 2019:
  - a. Göra en kommunövergripande plan för bil- och el-cykelpooler samt infartsparkeringar.
  - b. Säkerställa trygga skolvägar.
  - c. Anordna sommarjobbsmöjligheter förstärkt med extratjänster i den kommunägda naturen med inriktning på skogsbruk och ekologisk hållbarhet.
  - d. Ta fram ett långsiktigt åtgärdsprogram för belysning på bland annat gångstråk, alléer, parkeringsplatser med mera.
  - e. Förbättra tillgängligheten till kommunens naturreservat.
  - f. Göra en översyn av offentliga toaletter vid offentliga anläggningar.
  - g. Planera in lekplatser vid uppförandet av både permanenta och tillfälliga bostäder.
  - h. Anlägga temalekplatser.
  - i. Utredda tillvägagångssätt för källsortering i anslutning till hemmet.
  - j. Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum.
  - k. Genomföra åtgärderna i den så kallade "trivselpaketet".
  - l. utreda om och hur ett system med nyttoparkeringstillstånd ska införas.
  - m. påskynda bildande av naturreservaten i Rensåtra, Ryssbergen, Skarpnäs och kulturresevaten Skuruparken och Baggenstaket, med målet att alla ska vara beslutade av kommunfullmäktige senast år 2020.

Socialnämnden

- 41. Kommunfullmäktige fastställer driftbudget och nämndens fokusområden för 2019

enligt avsnittet Nämndernas mål och budget, socialnämnden, samt resultatindikatorer för socialnämnden enligt bilaga 1.

- 42. Kommunfullmäktige fastställer check, ersättningsbelopp och avgifter enligt bilaga 2, tabell 8–21.
- 43. Kommunfullmäktige ger socialnämnden följande särskilda uppdrag under 2019:
  - a. Påbörja uppbyggnaden av en social investeringsfond.
  - b. Förebygga våld i nära relationer genom att arbeta fram en handlingsplan och inrätta en insatsgrupp mellan socialtjänsten, polis och ideella organisationer.
  - c. Införa fältassistenter i kommunal regi.
  - d. Arbeta fram en handlingsplan för minskad psykisk ohälsa bland barn och ungdomar.
  - e. Upprätta en samordningsgrupp med fokus på drogproblematiken bland unga.
  - f. Arbeta fram en hemlöshetsstrategi.
  - g. Arbeta fram en samverkansöverenskommelse med landstinget för spelberoende.
  - h. Arbeta fram en långsiktig personalförsörjningsstrategi för socialtjänsten.
  - i. Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum.
  - j. Arrangera socialtjänstens dag under 2019.

Utbildningsnämnden

- 44. Kommunfullmäktige fastställer driftbudget och nämndens fokusområden för 2019 enligt avsnittet Nämndernas mål och budget, utbildningsnämnden, samt resultatindikatorer för utbildningsnämnden enligt bilaga 1.
- 45. Kommunfullmäktige fastställer checkbelopp och avgifter enligt bilaga 2, tabell 1–4.
- 46. Kommunfullmäktige fastställer taxan för förskolan, fritidshem och pedagogisk omsorg enligt utbildningsnämndens förslag, bilaga 3.
- 47. Kommunfullmäktige fastställer avgifter för förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem enligt Skolverkets beslut om tak för maxtaxan för 2019.

48. Kommunfullmäktige bemyndigar utbildningsnämnden att fastställa avgift för öppen fritidsverksamhet.
49. Kommunfullmäktige ger socialnämnden följande särskilda uppdrag under 2019:
  - a. Årligen göra en systematisk genomlysning i förskolan över antalet barn per grupp och personaltätheten, inklusive yrkeskategori, förslagsvis i mars månad.
  - b. Utöka förskolan till 30 timmar för alla barn.
  - c. Utöka fritidstiden för barn i förskoleklass med föräldraledig förälder.
  - d. Utredda att ersätta dagens system med en hyresmodell med inriktning för att ge likvärdighet, yteffektivitet och modernitet.
  - e. Följa upp och föreslå ändring av likvärdighetsmodellen för att få en bättre likvärdighetseffekt.
  - f. Införa krav att offentligt finansierad verksamhet inom nämndens område ska lämna ekonomisk redovisning på enhetsnivå.
  - g. Ställa krav på att läxhjälp och kulturinslag blir en del av fritidshemmens verksamhet.
  - h. Öka antalet utbildade fritidspedagoger på fritidshemmen.
  - i. Öka resurserna till gymnasieskolorna för fler skolsköterskor och kuratorer.
  - j. Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum.

Äldrenämnden

50. Kommunfullmäktige fastställer driftbudget och nämndens fokusområden för 2019 enligt avsnittet Nämndernas mål och budget, äldrenämnden, samt resultatindikatorer för äldrenämnden enligt bilaga 1.
51. Kommunfullmäktige fastställer checkbelopp enligt bilaga 2, tabell 6–10.
52. Kommunfullmäktige fastställer äldrenämndens förslag om enhetlig checknivå för hemtjänst, ledsagning och

avlösning, att checknivån 2019 höjs till 399 kronor.

53. Kommunfullmäktige ger äldrenämnden följande särskilda uppdrag under 2019:
  - a. Arbeta fram en plan för fler hälsofrämjande verksamheter för äldre och öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet.
  - b. Öka medlemsstödet till pensionärsorganisationerna samt säkerställa att pensionärsorganisationerna har tillgång till avgiftsfria lokaler.
  - c. Utredda och initiera uppförandet av ett kommunalt trygghetsboende.
  - d. Inrätta en Teknik-Lisa.
  - e. Införa kommunal hemtjänst.
  - f. Inrätta en äldreombudsman.
  - g. Inom ramen för hemtjänsten erbjuda fysisk aktivitet.
  - h. Ge den enskilde ökat inflytande över när och hur de beviljade insatserna inom hemtjänsten ska utföras.
  - i. Kravställa att hemtjänstpersonalen har kollektivavtalsliknande villkor.
  - j. Utredda hur ramtid ska utformas för att minska minuthetsen för hemtjänstpersonalen.
  - k. Införa nyttotillstånd för hemtjänsten.
  - l. Se över kriterier för biståndsbedömning och undersöka möjligheten att avsätta platser för människor som inte har stort omvårdnadsbehov men lider av ensamhet och önskar plats på särskilt boende.
  - m. Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum.
  - n. ge den enskilde ökat inflytande över när och hur de beviljade insatserna inom hemtjänsten ska utföras.

Överförmyndarnämnden

54. Kommunfullmäktige fastställer driftbudget och nämndens fokusområden för 2019 enligt avsnittet Nämndernas mål och budget, överförmyndarnämnden, samt resultatindikatorer för överförmyndarnämnden enligt bilaga 1.

Inledning

Människans frigörelse är socialdemokratins mål. Socialdemokratins samhällsbygge baseras på jämlikhet och jämställdhet, där alla människor lever i frihet med makt över sina liv och den gemensamma utvecklingen av samhället. Alla invånare i Nacka ska känna sig trygga och ha möjlighet att utvecklas efter sin förmåga. Därför prioriterar vi i den här budgeten de områden där kommunen kan skapa goda förutsättningar för ett starkt samhälle med individen i centrum.

Vårt välfärdssamhälle som bygger på socialdemokratiska värderingar om alla människors lika värde och ansvar för samhällsgemenskapen skapar utveckling och framsteg. Våra gemensamma framgångar beror på en politik som nyttjar hela den mänskliga potential som landet omfattar. Ett solidariskt samhälle som ger alla möjligheten att lyckas och nå framgång. Ett fritt samhälle som ger utrymme åt alla människor.

I den här budgeten fokuserar vi på att göra Nacka bättre med större fokus på hållbarhet och klimatfrågor, satsningar inom välfärden för våra unga och äldre, satsningar på jämlika idrottsmöjligheter och en ekologisk och social bostadspolitik.

Sammanställning

Resultaträkning (mnkr)	Majoritetens förslag 2019	(S)-förslag 2018
Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar, jämförelsestörande poster och realisationsvinster	-5 057	-5 095
Realisationsvinster försäljning tomträtter	0	0
Övriga realisationsvinster	1	1
Avskrivningar	-241	-241
Verksamhetens nettokostnader	-5 298	-5 335
Skatteintäkter (inkl avräkning)	5 582	5 582
Inkomstutjämnning	-522	-522
Kostnadsutjämnning	397	397
LSS-utjämnning	-123	-123
Regleringsavgift/bidrag	45	45
Införandebidrag	0	0
Övriga generella statsbidrag	41	41
Fastighetsavgift	158	158
Skattenetto	5 578	5 578
Utdelning kommunala bolag	27	27
Finansiella intäkter	12	12
Finansiella kostnader	-51	-51
Finansnetto	-12	-12
Resultat före extraordinära poster	269	231
Extraordinära poster	0	0
Årets resultat	269	231
vara exploateringsreavinst	106	106
Balanskravsresultat	268	230
Årets resultat exklusive exploateringsreavinst	162	124

Nämnderna totalt (tkr)	Majoritetens förslag 2018	(S)-förslag 2018
KS, KF, Stadsledning osv	-162 300	-163 500
Arbets- och företagsnämnden	-245 899	-174 745
Fritidsnämnden	-167 049	-168 149
Kulturnämnden	-140 870	-140 870
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-32 877	-32 877
Natur- och trafiknämnden	-250 305	-251 305
Socialnämnden	-771 117	-857 721
Utbildningsnämnden	-2 886 928	-2 902 528
Äldrenämnden	-796 483	-799 683
Överförmyndarnämnden	-8 121	-8 121
Summa nämnder och verksamheter	-5 461 949	-5 499 499
Tunnelbana	-23 800	-23 800
Finansiell verksamhet	428 300	428 291
Totalt	-5 057 449	-5 095 008

Kommunstyrelsen

Ansvar och uppgift

Kommunstyrelsen bereder ärenden och verkställer beslut åt kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att leda, samordna och ha uppsikt över kommunens samlade verksamhet. Kommunstyrelsen har också ett ansvar som egen nämnd för arbetsgivarfrågor, näringslivspolitik, fastighetsfrågor och markpolitik, exploateringsverksamhet, god livsmiljö och långsiktigt hållbar utveckling samt frågor som rör trygghet och säkerhet.

Hållbarhet

Kommunstyrelsen får i uppdrag att utveckla en policy för inköp när det gäller ekologisk och social hållbarhet, som inkluderar möjlighet till ökat köp av lokalproducerad, kravmärkt eller rättvisemärkt.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillse framtagande av incitament och enkelhet för Nackabor att agera hållbara. Det innefattar bland annat förenklad sopsortering, ökad användning av solceller och andra mikroenergiproduktioner, samt ekologiskt hållbar stadsplanering.

Nacka ska ligga i framkanten av hållbarhetsutvecklingen. Utöka möjligheten för företag att komma till Nacka och testa eller köra redan befintliga idéer och satsningar som är positiva för miljön. Till exempel smarta lösningar gällande dagvattenhantering, energiförsörjning med mera.

Nacka har en unik möjlighet nu när vi bygger stad att bjuda in företag och innovatörer att delta i byggandet av framtidens hållbara stad. Det förutsätter en tydlig vilja och drivkraft från kommunens sida som sträcker sig bortanför tron att någon annan löser problemet.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram strategi för att inkludera och använda nya innovativa lösningar som de gröna näringarna tar fram i stadsbyggnadsarbetet.

Hållbara villkor på arbetsmarknaden innefattar bl.a. vita jobb-modellen. Det innebär att den upphandlande myndigheten ställer krav på att huvudentreprenören ska som tillkommande kontraktsvillkor svara för att sociala villkor enligt särskilt utvalda bestämmelser i för arbetet

tillämpligt kollektivavtal tillämpas under upphandlingen. Modellen ska införas i de upphandlingar som är tillämpliga.

Alla som kan jobba ska arbeta istället för att vara bidragsberoende. Det innebär att vara aktiv på arbetsmarknaden och att ha en lön som går att leva på. Det skapar hållbara livsvillkor, ökar köpkraften och skapar möjligheter till framgång och livskvalitet för alla. En viktig del i den svenska modellen är att löner och trygghet på arbetsmarknaden sköts genom förhandlingar mellan fackföreningar och arbetsgivare, inte via lagstiftning. Krav på kollektivavtalsliknande villkor ska ställas vid tillämpliga upphandlingar.

Hållbar stadsutveckling

Vi vill prioritera det hållbara byggandet. Det innebär att ställa högre krav på att samtliga nybyggnationer och ombyggnationer åtminstone uppfyller Svanen-märkning. En tredjedel ska hålla så kallad passivhus-standard, det vill säga klimatsmart, energisnålt och med effektiv ventilation. Hållbarhetsperspektivet måste också genomsyra arbetet under byggprocessen och hela stadsutvecklingens livscykel. Nackas fantastiska läge med närhet till en underbar natur i en blandning av skärgård och sjöar ska tas hänsyn till och komma så många som möjligt till del.

Bostadsbyggandet i Nacka ska leda till ökad livskvalitet för invånarna. Därför vill vi byta inriktning på Nackas stadsbyggnad. Vi vill bygga en stad för alla med god tillgång till idrott, kultur och grönområden. Därför vill vi att det ska byggas fler hyreslägenheter som vanligt folk har råd att bo i. Nackas unga och äldre ska kunna flytta hemifrån eller sälja villan den dagen de vill det. Ett större bestånd av hyreslägenheter behövs också för att Nackas företag och verksamheter ska kunna växa och rekrytera medarbetare. Kommunstyrelsen tillförs medel för att påbörja arbetet med bildandet av ett kommunalt bostadsbolag.

Våra medborgare ska ha möjlighet att byta bostadsform. Det ger större frihet och livskvalitet för individen och kan vara bra för ökad rörlighet på bostadsmarknaden. Den som har ekonomiska förutsättningar att betala hyra men ändå saknar ett eget boende ska ha möjlighet att söka kommunal

hyresgaranti. Därför vill vi införa en kommunal hyresgaranti.

Ordning, Reda och Kvalitet

Nackas styrmodell medför stuprör med täta skott. Det är lätt att kvalitetsuppföljningen faller mellan stolarna, vilket är en av nackdelarna med 90-talets New Public Management. Därtill har flera oroväckande fall, exempelvis på äldreboendet Sjötäppan, aktualiserat behovet av adekvat kvalitetsgranskning. Vi uppdrar åt kommunstyrelsen att införa en kvalitetsprocess som spänner över och samordnar mellan de stuprör som kommunens processer utgör idag. Kommunens processer behöver också ses över utifrån ett transparens- och tillgänglighetsperspektiv. Kvalitetsprocessen ska även innefatta inköp för att kunna kvalitetssäkra upphandlingar och avtal.

Nacka står inför en expansion med fler invånare och elabonnenter. Nacka Energi står inför uppdraget att leverera el till allt fler kunder. Det är en kostsam investering. Bolagets goda siffror för närvarande gör det möjligt till stora aktieägarutdelningar, men detta måste vägas upp av att redan nu ha beredskap att återföra behövlig kapital till bolaget för den kommande expansionen. Därtill åläggs Nacka Energi att skapa handlingsplan för att understödja, stimulera och öka mängden av solceller och andra ekologiska mikroelproduktionsåtgärder i Nacka.

I alliansens budget föreslås en höjning av avfallstaxan med 31% för vanliga hushåll och 50% för företag. Därutöver planeras för ett aktieägartillskott till bolaget. Socialdemokraterna uppdrar åt kommunstyrelsen att genomföra en total genomlysning av bolagets ekonomi och historik i samband med att verksamheten bolagiserades för att få en förklaring för varför dessa avgiftshöjningar behövs, orsakerna till att ekonomin är i detta läge, samt hur bolaget avser att åtgärda detta.

Hållbar digitalisering

Digitalisering är vår tids stora förändringsmotor, som har potential att kraftigt bidra till ett bättre samhälle. För att dra nytta av digitaliseringens fördelar måste den sätta människan i centrum och utgå från medborgares behov. I digitaliseringsuppdraget ska det ingå att jobba i riktning för ett ”digitalt först” strategi, dvs att kommunens tjänster i första hand erbjuds digitalt när det är möjligt, men med möjlighet för den enskilde att välja fortsatt användning av tjänsten i dess nuvarande form.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med hänsyn till bland annat personlig integritet, datainsamling, samt metoder och verktyg för trygg on-line-miljö för elever och kommunens anställda. Exempelvis måste kommunen i sina avtal med leverantörer ställa krav på adekvat nivå av datainsamling om kommunens användare, oaktat om dessa just i de tjänsterna utsätts för reklam eller inte.

Demokratiambassadörer

Demokrati måste värnas och vinnas varje dag. Ett sätt att öka tryggheten är när fler människor är aktivt medskapande i sitt närområde och framtidstro ersätter känslan av att vara utanför. Nacka har idag områden där valdeltagandet är alltför lågt.

Vi vill öka människors tilltro till demokratin som verktyg att skapa sin samtid. Med målet att öka valdeltagandet i de områdena med lägst valdeltagande i Nacka vill vi tillföra valnämnden, som ligger under kommunstyrelsen, ökade medel för att anlita och utbilda demokratiambassadörer inför EU-valet 2019 och de allmänna valen 2022.

(tkr) Kommunstyrelsen	(S) förslag
Summa	-163 500
<i>Utmärkande budgetposter:</i>	
Vita jobb-modellen	
Fastighetsbolag (uppstart)	-300
Demokratiambassadörer	-200
Samordnare mot våldsbejakande extremism	-700

Kommunstyrelsen får i uppdrag att:

- Påbörja arbetet med att etablera ett kommunalt bostadsbolag med fokus på hyreslägenheter
- Införa kommunal hyresgaranti
- Ta fram strategi användande av innovativa och gröna lösningar i stadsbyggnadsarbetet
- presentera en plan för att understödja och stimulera ökad mängd av solceller och andra ekologiska åtgärder i hela Nacka
- Implementera en policy för hållbara upphandlingar
- Implementera vita-jobb-modellen i tillämpliga upphandlingar
- Införa demokratiambassadörer
- Införa en kvalitetsprocess som spänner över och samordnar mellan de stuprör som kommunens processer utgör idag
- Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum
- Genomföra en genomlysning av bolagets ekonomi och historik i samband med att verksamheten bolagiserades för att få förklaring för varför avgiftshöjningar behövs samt orsakerna till att ekonomin är i detta läge, samt hur bolaget avser att åtgärda detta

(Mnkr)				Investerings-prognos				
Investeringsprojekt	Tidigare	Förslag nytt	Ny projekt-	2019	2020	2021	2022	Kapitalkost
Fastighetsbolag	0	-180	-180	-35	-54	-91	0	-4,50

Arbets- och företagsnämnden

Ansvar och uppgift

Nackaföretag ska ha god tillgång till kompetens och Nackabor ska kunna ta del av arbetsmarknaden. Arbets- och företagsnämnden ansvarar för den kommunala vuxenutbildningen, ensamkommande barn och unga, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser. Nämnden har även det samlade ansvaret för flyktingmottagandet. Försörjningsstödet flyttas till Socialnämnden.

Alla som kan jobba ska jobba

Jobbcoacher har varit tänkta som introduktion till arbetsmarknaden för individer som behöver stöd och står långt ifrån arbetsmarknaden. Det är idag omöjligt att se tydliga och varaktiga effekter av insatserna och de utvärderingar som är gjorda kommer med kritik kring hur samarbetet mellan kommunen och jobbcoacherna fungerar. Genom att ge möjlighet till arbete i form av riktiga jobb, till exempel i form av extratjänster, skapar vi en möjlighet till arbete även för de som står långt ifrån arbetsmarknaden. Extratjänster i välfärden är en statlig satsning där kommunen inte belastas för löne- eller arbetskostnader och bidrar till att skapa fler arbetstillfällen. För att få bästa effekt avsätter vi medel för att handleda dessa anställda. Kommunen började använda extratjänsterna i välfärden under 2017 och vi tror på en utveckling av verksamheten i Nacka. Vi vill även göra ytterligare satsning på snabbspår inom vård och omsorgsyркиen där idag många kvinnor arbetar då det kan öka sysselsättningsgraden bland de nyanlända kvinnorna. Kvinnors sysselsättning och möjlighet till egen inkomst är en av de största jämställdhetsreformerna.

En god integration

För att lyckas ta sig in på arbetsmarknaden vill vi se en bättre resultatuppfyllnad på SFI och högre ambitionsnivå i antal godkända kurser. Nacka kommun lägger idag mindre resurser på SFI undervisningen jämfört med andra kommuner och har många utbildade lärare. Tyvärr sätts elever med olika förutsättningar och kunskaper i samma klasser vilket gör undervisningen ineffektiv. Vi socialdemokrater ser en satsning på SFI undervisningen som en satsning på att snabbare få in personer i egen försörjning. Nackas föreningar har tagit stort ansvar i olika projekt och insatser för

att främja integration. Det har till exempel handlat om att bryta nyanlända kvinnors isolering och bana väg för ökad delaktighet i samhället samt stöd till nyanlända barn som ska börja skolan. Vi socialdemokrater anser att det är viktigt att fortsatt stötta civilsamhällets integrationsarbete och skapa kontaktytor mellan etablerade nackabor och flyktingar. Vi vill även att samhällsorienteringen, som alla nyanlända genomgår, bör innefatta jämställdhet samt sex och samlevnad. Det tror vi skulle få positiva effekter för integrationen i kommunen.

För att skapa trygghet krävs också att kommunen har möjlighet att tillhandahålla sociala bostäder. Idag tvingas flyktingarna ofta flytta ett antal gånger under etableringstiden vilket skapar en osäkerhet och ofta minskat fokus på studier och etableringen. Efter etableringstidens två år tvingas cirka 80% av flyktingar från kommunen på grund av de inte hittar något boende i Nacka. Ofta är det barnfamiljer där barnen tvingas byta skola och umgängeskrets. Vi vill pröva att ge denna målgrupp en möjlighet att bo kvar inom kommunen under en längre period och har avsatt medel för det.

Ofta har de ensamkommande barnen utsatts och blir utsatta för stora psykiska påfrestningar. Vi vill därför satsa på att ge extra psykosocialt stöd till de ensamkommande barnen. Detta är viktigt både för deras välbefinnande idag men även för deras chanser till ett fortsatt framgångsrikt liv.

Arbete

Den erfarenhet som vi har kunnat se i Nacka och som också bekräftas av riksrevisionens granskning av jobb- och utbildningsexperter är att deras resultatet är densamma som arbetsförmedlingens. Det kan finnas fall där en del jobb- och utbildningsexperter har lyckats få människor som är nära arbetsmarknaden i arbete. Däremot är dessa aktörer avsevärt sämre än arbetsförmedlingen för de personer som står långt från arbetsmarknaden och som har störst behov av att komma i arbete.

Samtidigt ser vi att 80 % av de som är i etablering i kommunen lämnar Nacka inom två år. För dessa personer blir det också en systemutmaning att behöva kastas fram och tillbaka mellan

kommunens privata alternativ och den riktiga arbetsförmedlingen.

Det kan finnas skäl att låta människor som är nära arbetsmarknaden snabbare komma i arbete. Däremot riskeras ett slöseri med människors tid och skattepengar om projektet ska omfatta även de delar som de privata anordnarna bevisligen är långt sämre på än arbetsförmedlingen. Därför får nämnden i uppdrag att utreda möjligheten att utnyttja privata jobb och utbildningsexperter i de fall där arbetstagaren är nära arbetsmarknaden och att i övrigt avskaffa det ineffektiva dubbelsystem som belastar Nackas resultat.

Sommarjobbsgaranti

Att se till att så många unga som möjligt får chansen att sommarjobba är en investering i ungas framtidschanser på arbetsmarknaden. Vi tror att genom att erbjuda sommarjobb till ungdomar mellan 16–18 år i kommunen får de möjligheten att bygga upp ett kontaktnät och det blir enklare att få jobb senare i livet. Under 2018 fick cirka hälften av alla som ansökte om ett sommarjobb möjlighet till anställning. Att få ett sommarjobb ska inte vara ett lotteri utan möjligheten till sommarjobb ska vara lika för alla unga. Idag har 30 procent av Sveriges kommunerna en sommarjobbsgaranti. Nacka ska bli en av dem. Därför tillförs nämnden medel för att införa en sommarjobbsgaranti.

Enheten

Under 2018 var arbets- och företagsenheten underfinansierad vilket har lett till en väldigt stor press på de anställda att hitta sätt att minska kostnaderna istället för att söka efter förbättrings- och effektiviseringsinsatser. Underfinansieringen har lett till hög arbetsbelastning och höga sjukskrivningssiffror. Vi vill därför att en arbetsmiljö och riskanalys görs av enheten för att säkerställa en sund arbetssituation. Det är även viktigt utifrån att myndighetsutövningen ska ske på ett rättssäkert sätt.

Digitalisering

Nämnden får i uppdrag att ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med hänsyn till bland annat personlig integritet, datainsamling, samt metoder och verktyg för trygg on-line-miljö för elever och kommunens anställda.

(tkr) Arbets- och företagsnämnden	(S) förslag
Summa	-174 745
<i>Utmärkande budgetposter:</i>	
Extratjänster i välfärden, handledning	-100
Sommarjobbsgaranti	-4 500
SFI-utbildning	-400
Samhällsinfo (Sex och samlevnad)	-50
Psykosocialt stöd för ensamkommande barn	-350
Arbetsmiljö och riskanalys för AFE	-50
Fasa ut jobb- och utbildningsexperter för en del målgrupper	-4 000
Försörjningsstöd (flyttas till socialnämnden)	80 604

Arbets- och företagsnämnden får i uppdrag att:

- Utöka användningen av extratjänster
- Införa sex och samlevnad samt jämställdhet som en del av samhällsorienteringen
- Stötta civilsamhället i dess integrationsarbete
- Satsa på snabbspår inom vård och omsorgsyrken
- Öka kvaliteten på SFI-utbildningen
- Utreda möjligheten för barnfamiljer att bo kvar i kommunen längre än två år
- Satsa på psykosocialt stöd för ensamkommande barn
- Införa sommarjobbsgaranti för unga mellan 16–18 år
- Uppdra arbets- och företagsenheten att göra en arbetsmiljö- och riskanalys
- Utreda möjligheten att nyttja jobb- och utbildningsexperter i de fall där arbetstagaren är nära arbetsmarknaden och i övrigt fasa ut dessa aktörer
- Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum

Fritidsnämnden

Ansvar och uppgift

Nämnden ansvarar för stöd till idrotts- och fritidsföreningar, idrottsanläggningar, fritidsgårdar, öppen verksamhet och verksamhet för unga på skollov. Nämnden ansvarar för mål, finansiering, uppföljning samt bevakar behovet av fritidsanläggningar och fastställer principer för upplåtelse av dessa. I nämndens uppdrag ingår även att följa utvecklingen inom fritidsområdet och att verka för ett varierat fritidsutbud. Nämnden ska arbeta för att allmänheten får information om fritidsutbudet.

Meningsfull fritid för alla

Föreningslivet ska växa tillsammans med Nacka. Alla vuxna och barn ska ha jämlika möjligheter till ett aktivt fritidsliv i både organiserade och spontana aktiviteter. Vi ser satsningar på fritid som en investering i framtiden som skapar både livskvalitet och trygghet. Därtill gynnas folkhälsan och integrationen. Fritidsnämnden ska också verka för ökad tillgänglighet och jämställdhet inom all fritidsverksamhet som erhåller någon form av kommunal finansiering.

Resurser ska avsättas för att jämställda och jämlika villkor ska gälla inom Nackas fritids- och idrottsliv. För att ge alla, oavsett ekonomiska förutsättningar, möjlighet att delta i fritidsaktiviteter och idrott vill vi inrätta en fritidsbank där Nackabor kostnadsfritt kan låna idrottsutrustning.

Fritidsgårdarna fyller en viktig social funktion, i första hand för ungdomar mellan 13 och 18 år. De ska finnas där barnen och ungdomarna bor, ha generösa öppettider och vara öppna då behoven är som störst, vilket varierar mellan fritidsgårdar.

Föreningarnas tillgång till lokaler med rimliga prisnivåer måste säkerställas. Därtill ska föreningslivet ges möjlighet att använda Nacka kommuns anläggningar och lokaler under kvällar och helger.

Digitalisering

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med hänsyn till bland annat personlig integritet, datainsamling, samt metoder och verktyg för trygg on-line-miljö för elever och kommunens anställda.

Idrottsråd

Kommunen ska vara lyhörd för föreningarnas behov och initiativ. Föreningarna ska bjudas in till återkommande samråd och möjligheter att påverka inför stadsplanering och andra, för föreningarna, viktiga beslut. Vi vill därför starta ett idrottsråd för att öka dialogen mellan föreningar, politiker och tjänstemän.

Hållbar fritid

Vi ställer krav på att miljöhänsyn tas vid hela livscykeln av ny- och ombyggnation samt drift av anläggningar. Till exempel kan det handla om att möjliggöra för värmeväxling mellan ishall och fotbollsplan eller bollhall. För att öka tillgängligheten på befintliga idrottsytor får nämnden i uppdrag att kartlägga belysningen på dessa.

Idrottslyftet

Vi vill att Nacka ska vara en kommun där tillgången till fritidsaktiviteter och idrott är stor och lika god för alla. För att föreningslivet ska leva i hela Nacka behövs en medveten stadsplanering och satsningar på olika aktiviteter och idrotter. I takt med att vi blir fler i Nacka är det extra viktigt att fritidsanläggningar och idrottsytor planeras in och byggs. Nya anläggningar ska vara etablerade innan gamla rivs.

Idrott och kultur i centrala Nacka

Centrala Nacka växer mest sett till andelen nya invånare. Sett till de planerade idrottsutrymmena är det också centrala Nacka som kommer ha störst brist på idrottsutrymmen. Därför vill vi göra satsningar för att möta det framtida behov som kommunens kapacitetsutredning har fastställt.

Vi vill utveckla Nacka IP till ett stort och sammanhängande idrotts- och kulturcampus. För att göra detta behöver flera olika tillvägagångssätt ses över. Det kan handla om att till exempel minska antalet planerade nya bostäder på Järlahöjden eller via en överdäckning av väg 222. Fritidsnämnden får i uppdrag att utreda möjligheten att förlänga den planerade överdäckningen. En sådan skulle möjliggöra för idrottsytor på själva överdäckningen samt frigöra utrymme för exempelvis en kulturpark.

Ytterligare en möjlighet vi vill se över är att i källaren i nyproducerade flerfamiljshus anlägga idrottshallar. Det ökar tillgången till hallar, skapar möjlighet för spontanidrott, kan användas till kulturevenemang och eventuellt också som skyddsrum vid behov.

Sickla IP

Nuvarande 7-spelarplan på Sickla IP utvecklas till fullstor 11-spelarplan. Därtill utreds möjligheten att lägga till en 7-spelarplan på ett tak som i skydd av den kuperade terrängen inte får så stor vindpåverkan. Placeringen mellan skolan och vägen leder till att minimera buller som kan störa boende.

Nyckelviken

En frisbeegolfbana i Nyckelviken gör området mer attraktivt, har minimal påverkan på miljön och ger fler tillgång till goda sportmöjligheter.

Henriksdal

Anlägga ett utegym och E-sporthall Henriksdal.

Skuru

Tillsammans med föreningarna etablera en bollhall som klarar av publikkraven för TV-sändningar och stora matcher. Ny 7-spelarplan med konstgräs vid cirkusparken.

Älta

Etablera ridanläggning i Källtorp.

Boo

Gå vidare med planerna för ett stort idrottscampus på Myrsjön.

Fisksätra

Utveckla Fisksätra IP med fler sporter med cricketbana med mera. Etablera utomhusbassäng.

Gröna dalen

Gröna dalen utvecklas till ett levande parkområde med 11-spelarplan, kulturscen, odlings- och caféverksamhet med mera som binder samman Fisksätra och Saltsjöbaden.

Spontanidrott

Vi vill skapa möjligheter för att spontant delta i idrotts- och fritidsverksamhet i närmiljön. Därför måste fritidsanläggningar och lekplatser finnas i invånarnas närhet så som nära skolan, bostadskvarter och som ligger i anslutning till kommunikationer.

Utegym skapar möjlighet till fysisk aktivitet som är kostnadsfri för användarna. Dagens utegym finns främst i anslutning till friluftsområden. Vi vill bygga utegym i alla våra kommundelar i lägen nära bostäder, idrottsanläggningar och lekplatser för att öka dess tillgänglighet samt trygghet då de placeras där människor finns i rörelse.

(tkr) Fritidsnämnden	(S) förslag
Summa	-168 149
<i>Utmärkande budgetposter:</i>	
Fritidsgårdar längre öppettider	-800
Idrottsråd	-100
Fritidsbank, pilotprojekt	-200

Fritidsnämnden får i uppdrag att:

- Möjliggöra för fritidsgårdarna att ha generösare öppettider
- Säkerställa att föreningarna har tillgång till lokaler med rimliga prisnivåer samt att föreningslivet ska ges möjlighet att använda Nacka kommuns anläggningar och lokaler under kvällar och helger
- Se över flera olika alternativ för att bygga mer idrottsytor och anläggningar på Järlahöjden, inklusive möjligheten av en förlängning av överdäckningen av väg 222
- Bygga utegym i centrala lägen i alla våra kommundelar
- Påbörja ett arbete med att etablera en fritidsbank
- Inrätta ett idrottsråd
- Ställa krav på att miljöhänsyn tas vid om- och nybyggnation samt drift av anläggningar
- Utredda möjligheten att i nyproducerade flerfamiljshus anlägga idrottshallar i källaren
- Höja kapaciteten på befintliga fotbollsplaner genom bättre belysning, konstgräs och renovering av de äldre planerna
- Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum

Kulturnämnden

Ansvar och uppgift

Kulturnämnden ansvarar för finansiering och uppföljning av kulturverksamheter - bland annat bibliotek, kulturhus, museer och kulturskolor. Nämnden ger stöd till kulturlivet och förutsättningar för tillgängliggörande av offentlig konst och kulturarv. Barn, unga och personer med funktionshinder är prioriterade målgrupper. Kulturnämnden har i uppdrag att underhålla och utveckla funktionella anläggningar och platser för kulturverksamhet, bevaka gestaltning och föra dialog med kulturaktörer och Nackabor.

Kulturskapande för alla

Kulturnämnden ska verka för ökad tillgänglighet och jämställdhet inom all kulturverksamhet som erhåller någon form av kommunal finansiering. Vi vill bygga ut kulturskolan med fler platser, lägre avgifter och att fler barn får delta avgiftsfritt. Vi vill även tillgängliggöra kulturskolan från 6 år. Även vuxna ska kunna få musikundervisning med hjälp av folkbildningsstödet. Vi vill också bygga ut och förstärka det kulturprofilerade skolväsendet till att omfatta fler platser på högstadium och gymnasium, men även se över möjligheterna att etablera folkhögskola.

Kulturens infrastruktur ska förstärkas och tillgängliggöras genom en satsning på kultur via fritidsgårdarna. Det kan exempelvis handla om att få möjligheten att låna filmutrustning och arbeta med att redigera film. Där ska också stöd och hjälp med idéer tillhandahållas.

Replokaler för såväl unga som vuxna måste tillgängliggöras, gärna i kombination med en utbildande verksamhet där deltagarna över åldersspannen kan lära av varandra. Vi vill också möjliggöra för nya band att lära sig om studioarbete, ljudutrustning etc. Detta förstärker det svenska musikundret och ger frihet åt våra barn och unga att utveckla sina uttrycksformer och livsdrömmar.

Därtill vill vi utveckla stöd till både större och mindre spelföretag. Kulturstöden ska även omfatta spelutvecklare.

Jämlik tillgång till kultur

Vi vill införa en "kulturgaranti" i hela skolväsendet där alla barn och ungdomar får möta professionella konstnärer i ord, bild, ton och scen minst en gång per termin. Det är också angeläget att tillgängliggöra Parkteatern i olika delar av Nacka och att det finns minst ett muralprojekt av professionella konstnärer i varje kommunal del.

Mötesplatser och möjlighet till sociala sammanhang ska finnas i alla våra kommunal delar. Det motverkar ensamhet och stärker den psykiska hälsan. Vi vill att nämnden ser över möjligheterna att öppna bibliotek, kultur- och föreningshus i flera delar av Nacka, exempelvis Ektorp Centrum och Henriksdal-Kvarnholmen-området.

Därtill vill vi att alla skolor i Nacka ska ha bemannade skolbibliotek och satsa på ett utvidgat stöd till folkbildningen.

Attraktiva platser för kulturarrangemang för barn och unga ska finnas att tillgå till rimliga kostnader. Därtill ska stöd för kulturella aktiviteter som riktar sig till Nackas befolkning kunna utbetalas till arrangörer oavsett dennes organisationsform (exempelvis privatperson, förening, företag eller stiftelse).

En stor del av vår offentliga konst runt om i landet finns tack vare den så kallade enprocentsregeln. Därför vill vi att 1 % av kostnaden vid om- och nybyggnationer i Nacka avsätts för konstnärlig utsmyckning.

Digitalisering

Nämnden får i uppdrag att ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med hänsyn till bland annat personlig integritet, datainsamling, samt metoder och verktyg för trygg on-line-miljö för elever och kommunens anställda.

(tkr) Kulturnämnden	(S) förslag
Summa	-140 870
<i>Utmärkande budgetposter:</i>	
Nackabornas egna kulturella skapande	-2 000
Jämlik tillgång till kultur	-1 000

Kulturnämnden får i uppdrag att:

- Tillgängliggöra fler replokaler
- Utveckla stöd till spelutveckling
- Införa kulturgaranti inom skolväsendet
- Tillgängliggöra kulturskolan från 6 år
- Öppna kultur- och föreningshus i t.ex. i Henriksdal-Kvarnholmen-området och Ektorp centrum
- Öppna bibliotek i t.ex. Henriksdal-Kvarnholmen-området och Ektorp centrum
- Kräva bemannade skolbibliotek
- Stöd till kulturprojekt som ökar sammanhållning och integration
- Ge stöd till kulturella aktiviteter som riktar sig till Nackas befolkning oavsett arrangörens organisationsform (exempelvis privatperson, förening, företag eller stiftelse)
- Se till att 1 % av kostnaden vid om- och nybyggnationer i Nacka avsätts för konstnärlig utsmyckning
- Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Ansvar och uppgift

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden ansvarar för myndighets- och huvudmannauppgifter inom samhällsbyggnads- och miljöområdena. Detta innebär bland annat att upprätta förslag till detalj- och fastighetsplaner, att bevaka och besluta i miljö- och hälsoskyddsfrågor och att pröva ansökningar om bygglov.

Social samhällsplanering

I utvecklingen av Nacka ser vi socialdemokrater byggandet som ett viktigt redskap för att förhindra segregation och öka den sociala gemenskapen. Hur vi planerar, utvecklar och bygger en stad som är trygg och säker för alla är en prioriterad fråga för oss. Jämställdhet ska vara en utgångspunkt i stadsplaneringen så att det offentliga rummet är tryggt och välkomnande för alla. En stadsmiljö där kvinnor, barn och äldre tar plats blir en trygg stad.

För oss är det en självklarhet att kommunen medverkar till att det finns bostäder för olika behov och önskemål. För oss är det viktigt med såväl en blandning av upplåtelseformer som typ av boenden. Vi anser att det är viktigt med en blandning av såväl flerbostadshus, villor, vårdboenden, kollektivboenden etc. I Nacka är andelen hyreslägenheter i flerbostadshus alldeles för låg. Det behöver byggas fler hyreslägenheter för alla som varken kan eller vill investera i dyra bostadsrätter, särskilt när det gäller ungdomar och äldre. För att säkerställa att det blir en blandad stad för alla, där vi kan bestämma vad som ska byggas och hur det ska byggas behövs bland annat ett kommunalt fastighets- och bostadsbolag. Om vi säljer ut all kommunal mark till högstbjudande och låter exploatörer bestämma vad och hur som ska byggas förlorar vi denna möjlighet.

När nya bostadsområden byggs och områden utvecklas och förtätas är närmiljön väldigt viktig. För att öka nöjdheten och delaktigheten kring utvecklingen av Nacka är det viktigt att underlätta för invånarnas delaktighet i stadsbyggnadsprocesserna.

Möjligheten till allmänna platser för möten och aktiviteter är en viktig del i vår sociala samhällsplanering. Natur- och grönområden ska finnas tillgängliga i alla delar av Nacka och i

närområden där människor bor. Bland annat vill vi att Lillängsskogen ska förbi ett grönområde. Vi vill också genomföra miljökonsekvensbeskrivning för projekt Ryssbergen innan projektet fortskrider.

I takt med att nya bostäder byggs är det viktigt att det också planeras för, och byggs arbetsplatser, lek- och idrottsytor, service och inte minst en infrastruktur som klarar framkomlighet och resande för såväl bilar, kollektivtrafik och gång- och cykeltrafikanter. Därtill vill vi att nämnden tar fram riktlinjer för minsta yta för utomhusaktivitet och lek vid upprättande av detaljplan med planerad skol- och förskoleverksamhet.

Klimat, miljö och hållbarhet

Klimatförändringen är idag mänsklighetens största utmaning som hotar våra livsvillkor. Det är nödvändigt med en omställning för att vi ska kunna neutralisera utsläppen av växthusgaser och det måste prägla samhällsplaneringen. 50 procent av energin ska komma från förnybara källor, den vägbundna trafiken ska vara fossilfri 2030 och våra nettoutsläpp av växthusgaser ska vara noll 2050. För att lyckas med detta behöver Nacka en energiplan och en klimatstrategi för att på ett genomtänkt och systematiskt sätt kunna uppnå de mål som riksdagen antagit. Det krävs krafttag för miljön om Nacka ska förbli lockande att bo och verka i. Nacka behöver snarast kvalificera sig som Klimatkommun för att stödja ett helhetsgrepp mot växthusgaser. Sedan 1995 är Nacka en ekokommun och kommunen behöver ta ett steg till och bli en klimatkommun. Vi vill att Nackas ambitionsnivå i klimat- och miljöarbetet ska höjas betydligt.

Nybyggnationer och renowingar

Vi vill att Nacka ska bli känt för att vara en expansiv kommun som ligger i framkant och som har det mest nyskapande och klimatanpassade byggandet i landet. Kommunen ska ställa så höga krav som är möjligt enligt lagen. Alla om- och nybyggda hus ska ha fossilbränslefri uppvärmning.

Tydliga klimatkrav ska ställas när vi bygger nytt. Nya hus bör i högre utsträckning byggas i trä. Det är ett förnybart material, till skillnad från betong. Trä ger också bra miljöeffekter på flera sätt. Eftersom trähus byggs i moduler som levereras från fabrik till byggplats minskar påverkan på miljö

och trafikstörningar väsentligt. Stommar av trä fungerar som kollager och ger mindre utsläpp av koldioxid under byggprocessen jämfört med betonghus. Ett ytterligare tungt vägande argument är att det också ger en kortare produktionstid som i förlängningen även leder till lägre kostnader.

En annan byggteknik som kan prövas är så kallade passivhus där sol, människor och tekniska apparater värmer upp. Vi ser också att berg- eller markvärmepump är ett bättre alternativ än uppvärmning med flispanna i småhus. Fjärrvärme är en effektiv uppvärmningsform och vi vill därför verka för en utbyggnad av fjärrvärme i villaområden. Andra enkla och billiga åtgärder som kan vidtas i husen för att förbättra miljön är tilläggsisolering av vind, värmeåtervinning från avloppsvatten, byte av fönster och tilläggsisolering av fasader. Invånarna ska få hjälp till att välja

klimateffektiva lösningar. Kommunen ska ställa krav och uppmuntra exploatörer och byggbolag att bygga hållbart.

Digitalisering

Nämnden får i uppdrag att ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med hänsyn till bland annat personlig integritet, datainsamling, samt metoder och verktyg för trygg on-line-miljö för elever och kommunens anställda.

(tkr) Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	(S) förslag
Summa	-32 877
Utmärkande budgetposter:	

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att:

- I centralt och strategiskt belägna delar av kommunen säkerställa tillgången till icke-kommersiella offentliga torg och mötesplatser
- Initiera miljöprojekt för ekomiljötjänster och inom vatten- och luftförbättringar
- Arbeta fram en energiplan och klimatstrategi
- Aktivt arbeta för att Nacka ska bli en Klimatkommun
- Underlätta invånarnas delaktighet i stadsbyggnadsprocesserna
- Samverka med fritidsnämnden om finansiering och platser för idrottsutrymmen och anläggningar
- Säkerställa att Lillängsskogen förblir ett grönområde
- Genomföra miljökonsekvensbeskrivning för projekt Ryssbergen innan projektet fortskrider
- Ta fram kommunala riktlinjer för minsta yta för utomhusaktivitet och lek vid upprättande av detaljplan med planerad skol- och förskoleverksamhet
- Kartlägga möjliga markområden för kommunen att låta bygga hyreslägenheter för kommunalt bostads/fastighetsbolag
- Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum

Natur- och trafiknämnden

Ansvar och uppgift

Natur- och trafiknämnden ansvarar för att gemensamma utrymmen på vägar, gator, parker och naturmark är tillgänglig för allmänheten. Nämnden arbetar med drift- och underhållsåtgärder, reinvesteringar och nyinvesteringar samt kravställande på nyanläggningar.

Attraktiva livsmiljöer

I samband med byggandet av Nacka stad har parker identifierats som en av de viktigare faktorerna för att skapa livskvalitet. Detta ställer krav på hur parkmiljöerna utformas, sköts och underhålls. Förutom att verka för attraktiva parker i Nacka ska nämnden också fokusera på tillgänglighet till och attraktiviteten hos de angränsande naturområdena. Det ska vara enkelt att ta sig fram på ett säkert sätt. Nämnden prioriterar framkomligheten för gående, cyklister och kollektivtrafik.

Nämnden får i uppdrag att fortsätta arbetet med särskilda insatser för att förbättra framkomligheten till skolor och idrottsanläggningar.

Allmänna anläggningar

All teknisk infrastruktur ska konstrueras och byggas så att kostnaden både för att bygga och bibehålla dess funktion blir så låg som möjligt. Underhållsplaner ska finnas för alla väsentliga anläggningar som nämnden ansvarar för. För infrastruktur som nämnden ansvarar för att bygga ska livscykelanalyser (LCA) göras.

För att minimera risken med kostsamma tillfälliga lösningar och höga driftkostnader bör samordning med andra nämnder öka och tidigare bevakning i planprocessen eftersträvas.

Säkra skolvägar

Det är inte bara skolan som ska vara trygg. Färden till och från skolan måste också vara trygg. Eleverna ska kunna gå eller cykla till skolan på egen hand och bidra till att minska trafikchaos utanför skolorna. Nacka växer och den ökande biltrafiken ökar otryggheten på väg till och från skolan. Nämnden får i uppdrag att säkerställa trygga skolvägar.

Bil- och el-cykelpooler

Socialdemokraterna förordar en satsning på kollektivtrafik, bilpooler och cykel för att minska bilanvändningen och nå ett mer hållbart resande. Bil- och el-cykelpooler är en viktig pusselbit i ett klimatsmart och energieffektivt transportsystem då inte varje familj längre har egen bil och antalet p-platser vid nybyggnationer har minskat. Tillgång till infartsparkeringar ska ses över och öka.

Tillgänglig natur

Gångstråk, alléer, parkeringsplatser och bostäder behöver ordentlig belysning för att invånarna ska känna sig trygga att vistas där. Nämnden får därför i uppdrag att ta fram ett särskilt långsiktigt åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammet bör tas fram ur ett jämställdhetsperspektiv för att det offentliga rummet ska vara tryggt och tillgängligt för alla. Det arbetet kan förstärkas och bidra till god integration genom insteg på arbetsmarknaden med regeringens satsning på extratjänster. Tillgängligheten till kommunens natur- och kulturresevat bör bli bättre. Det innefattar bussförbindelser, parkeringsplatser, skidspår, motionsspår och utegym samt tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Utöver kompetent personal är arbetet med skogsbruk och ekologisk hållbarhet även ett utmärkt exempel på en nyttig och välgörande sommarjobbsmöjlighet. Offentliga toaletter gör att offentliga anläggningar används mer jämställt och därför behövs det en översyn av offentliga toaletter i närheten av exempelvis utomhusgym samt lekplatser.

Lekplatser

Det är viktigt att Nacka är en kommun även för barnen, och att det därför planeras in lekplatser när både nya och tillfälliga boenden etableras. Socialdemokraterna vill även att lekplatser ska kunna utformas med olika teman för att vara attraktiva.

Tillgängliggör källsorteringen

Det ska vara enkelt att källsortera och att bli av med sitt avfall. Därför vill vi att plast, papp, papper, glas och metall ska kunna sorteras och hämtas upp i anslutning till bostaden, även för de som bor i villa. Nämnden får i uppdrag att utreda vilken lösning som är lämpligast för detta.

Digitalisering

Nämnden får i uppdrag att ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med hänsyn till bland annat personlig integritet, datainsamling, samt metoder och verktyg för trygg on-line-miljö för elever och kommunens anställda.

(tkr) Natur- och trafiknämnden	(S) förslag
Summa	-251 305
<i>Utmärkande budgetposter:</i>	
Trygga skolvägar	-1 000

Natur- och trafiknämnden får i uppdrag att:

- Göra en kommunövergripande plan för bil- och el-cykelpooler samt infartsparkeringar
- Säkerställa trygga skolvägar
- Anordna sommarjobbsmöjligheter förstärkt med extratjänster i den kommunägda naturen med inriktning på skogsbruk och ekologisk hållbarhet
- Ta fram ett långsiktigt åtgärdsprogram för belysning på bland annat gångstråk, alléer, parkeringsplatser med mera
- Förbättra tillgängligheten till kommunens naturreservat
- Göra en översyn av offentliga toaletter vid offentliga anläggningar
- Planera in lekplatser vid uppförandet av både permanenta och tillfälliga bostäder
- Anlägga temalekplatser
- Utreda tillvägagångssätt för källsortering i anslutning till hemmet
- Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum

Investeringar

Enligt majoritetens förslag med följande tillägg:

Tattbybron

Tattbybron är en viktig förbindelse för boende och skolbarn i området. Den befintliga bron är en säkerhetsrisk – speciellt under vintern då den inte kan plogas. För att trafiken ska fungera rätt och att barnen ska få en säker väg till och från skolan krävs därför en investering i en ny bro.

Strandpromenad bastusjön

För att tillgängliggöra badet på sommaren och skridskoåkningen på vintern satsar vi på en

strandpromenad längs Kristinedalsvägen. Denna satsning skulle även göra det säkrare för gång- och cykeltrafikanter att röra sig längs vägen.

Idrottslyftet

Nacka ska vara en kommun där tillgången till fritidsaktiviteter och idrott är stor och lika god för alla. Därför satsar vi på ett idrottslyft för hela Nacka. Se alla investeringar listade under avsnittet Fritidsnämnden.

(Mnkr) Investeringsprojekt	Tidigare projekt- ram	Förslag nytt beslut netto	Ny projektram	Investeringsprognos				Kapitalkost 2019	Årlig avskr efter ianspr
				2019	2020	2021	2022 och sen		
Strandpromenad, Bastusjön	0	-14	-14		-7	-7	0		
Tattbybron	0	-24	-24		-17	-7	0		
Uppföra lekplatser	0	-10	-10	-5	-5		0	-0,50	-0,50
Uppstart Idrotts- och kulturcampus i Järla höjden	0	-400	-400	-40	-100	-100		-4,00	-2,00
E-sporthall	0	-35	-35		-12	-12	-12		
Sickla IP	0	-10	-10		-5	-5			
Frisbeegolf Nyckelviken	0	-1	-1	-1				-0,10	-0,10
Ridanläggning Älta	0	-20	-20		-10	-10			
Gröna dalen, plan och kulturscen	0	-10	-10		-3				
Cricketbana, Henriksdal och Fisksättra	0	-11	-11	-4	-4	-4	0	0,04	0,04
Cirkusparken	0	-2	-2	-2			0	-0,08	
Simbassäng, Fisksättra	0	-17	-17		-6	-6	-6		
Utegymp	-4	0	-4	-2	-2		0	-0,30	-0,30

Socialnämnden

Ansvar och uppgift

Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten avseende individ- och familjeomsorg, exklusive försörjningsstöd, kommunal vård och omsorg som inte avser äldre, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade och de uppgifter som enligt annan lag eller författning ankommer på socialnämnd, med undantag för de uppgifter som åligger arbets- och företagsnämnden och äldre- och försörjningsstödets flyttas från Arbets- och företagsnämnden till Socialnämnden.

Trygga barn blir trygga vuxna

Antalet barn- och ungdomar (0–18 år) som behöver insatser från Socialtjänsten ökar. Problemen handlar oftast om våld mot barn, familjevåld och missbruk hos de vuxna i barnets närhet. En oroväckande utveckling är också att cannabissmissbruket ökar i åldern 18–20 år samt att det är många utan missbruk som har svårt att få ihop sin vardag. De är i stort behov av boendestöd och kontaktperson.

Flera av de som missbrukar söker sig dessutom inte till beroendevården och därför behöver förstärkning ske av de uppsökande insatserna. I syfte att stärka brukarnas inflytande över insatserna inom beroendevården prövas så kallade brukarrevisioner där brukarna får möjlighet att revidera verksamheten.

Socialdemokraterna vill göra en ordentlig satsning på det förebyggande arbetet. Det förutsätter inrättandet av en social investeringsfond. Den sociala investeringsfonden ska underlätta och stimulera gränsöverskridande insatser mellan olika verksamheter som till exempel socialtjänst och skola för att förebygga framtida social och ekonomisk utsatthet.

Ytterligare insatser för både förebyggande av droganvändning och mer akuta insatser gällande droganvändning behövs. Vi vill starta en samordningsgrupp med representation från flera nämnder som fokuserar på att komma åt drogproblematiken bland ungdomar.

Den psykiska ohälsan bland barn och ungdomar ökar och det är även i den gruppen som

självorden ökar. I den nationella handlingsplanen för att minska antalet självmord framhålls hur viktigt det är att kommunerna tar fram lokala handlingsplaner. Nämnden får i uppdrag att ta fram en sådan handlingsplan i samverkan med berörda aktörer.

Orosanmälningar ökar med 30 procent samtidigt som fler omhändertas och placeras enligt lagen om vård av unga och lagen om vård av missbrukare. Det går att tyda en koppling till drogproblematik och våld i nära relationer. Barn som blir omplacerade har betydligt sämre skolresultat. Detta måste motverkas. Vi vill tillföra resurser för förebyggande insatser för att motverka omplaceringar.

Barnens möjligheter till delaktighet vid socialtjänstens insatser stärks. Det är särskilt angeläget nu när barnkonventionen blivit lag i Sverige.

Minskat beroende

Kommunerna har fått ett utökat ansvar i Socialtjänstlagen att behandla och ge stöd till spelmissbrukare och deras anhöriga. Spelberoende är ett växande problem och leder ofta till allvarliga sociala konsekvenser. Särskilda resurser avsätts för att klara uppdraget och samverkansöverenskommelser med Landstingets beroendevård tas fram.

Fältassistenter

Att finnas med i ungas vardag med det preventiva arbetet är viktigt. Därför föreslår vi en satsning på fältassistenter som ska förstärka det viktiga arbetet som Polarna och nattvandrarna gör. Fältassistenternas uppgift är att arbeta förebyggande i de miljöer där ungdomar vistas. De har myndighetsansvar och har sin hemvist i socialtjänsten men bör placeras på till exempel fritidsgårdar för att på ett naturligt sätt kunna samverka i lokalsamhället.

Investera bort boendekrisen

Ett av de största problemen inom det sociala området i Nacka kommun är bristen på hyresbostäder till rimlig hyra. Bostadskrisen skapar inlåsnings effekter och leder till ökat mänskligt lidande och högre kommunala kostnader. Detta

gäller både för gruppen missbrukare och dem som har laglig rätt till insatser enligt LSS.

Socialdemokraterna vill prioritera en lösning av boendekrisen inom det sociala området. Det måste göras genom en aktiv politik som bygger på planering av sociala boenden redan från början när nya bostadsområden växer fram. Detta är särskilt angeläget när Nacka bygger stad.

Vid nybyggnationer måste det vara ett absolut krav att allt är tillgänglighetsanpassat samt att en handlingsplan tas fram för åtgärder av redan befintliga verksamheter. Årsvisa genomförandeplaner med mål och uppföljning bör därtill sättas upp.

Därtill saknar Nacka kommun en strategi för hemlösa. Vi vill synliggöra detta problem och jobba mot en lösning genom att ta fram en hemlöshetsstrategi.

Våld i nära relationer

Våldet mot kvinnor och barn är ett omfattande samhällsproblem som orsakar stort enskilt lidande och bidrar till onödiga samhällskostnader. Det är den vanligaste anmälningsorsaken inom socialtjänsten. I Nacka pågår utvecklingsprojekt inom området, men långsiktig strategi och finansiering saknas. Därtill är boendesituationen för de drabbade mycket ansträngd.

Socialdemokraterna vill att tillgången till skyddade boenden ska öka och att barnrättsperspektivet särskilt ska beaktas. Förebyggande insatserna till förövarna behöver också stärkas. För att jobba långsiktigt för att förebygga våld i nära relationer vill vi ta fram en handlingsplan samt tillföra nämnden extra resurser för att starta en insatsgrupp mellan socialtjänsten, polis och ideella organisationer. Insatsgruppen skulle till exempel kunna jobba med att synliggöra och förebygga missbruk vilket ofta är en orsak till våld i nära relationer samt utbildning av relevanta aktörer för att kunna uppmärksamma våld och våga slå larm i ett tidigt skede.

Trygga personalförsörjningen

Det är angeläget att trygga personalförsörjningen inom socialtjänsten för att klara rättssäkerheten och kunna ge fortsatta insatser med bibehållen kvalitet. Personalkrisen kom till Nacka med konsekvens att arbetsmiljön försämrades ytterligare och svårigheter att upprätthålla kvaliteten. Just därför är det nu viktigare än någonsin ta fram en långsiktig personalförsörjningsstrategi med åtgärder som fler traineeplatser, mentorprogram och kompetenssatsningar.

Under 2019 vill vi att socialtjänstens dag arrangeras för att på ett bättre sätt synliggöra socialtjänstens arbete och insatser för medborgare och de som kan vara intresserade att jobba inom socialtjänstens område. En sådan dag skulle bidra till ökad kunskap och öppenhet.

Satsning på digitalisering och välfärdsteknik

För att stärka möjligheten till utveckling av digitalisering inom socialtjänsten som gynnar tillgängligheten för medborgarna och dessutom ökar handläggningen effektivitet så tas en digitaliseringsstrategi fram under 2019. Den ska sedan ligga till grund för den fortsatta utvecklingen inom området och ska sedan följas av handlingsplaner.

(tkr) Socialnämnden	(S) förslag
Summa	-857 721
<i>Utmärkande budgetposter:</i>	
Fältassistenter och Polarna	-1 500
Social investeringsfond	-2 500
Våld i nära relationer	-1 000
Satsning mot spelberoende	-500
Handlinggrupp mot ANDT	-500
Försörjningsstöd (tas över från AFN)	-80 604

Socialnämnden får i uppdrag att:

- Påbörja investering i en social investeringsfond
- Förebygga våld i nära relationer genom att arbeta fram en handlingsplan och inrätta en insatsgrupp mellan socialtjänsten, polis och ideella organisationer
- Införa fältassistenter i kommunal regi
- Arbeta fram en handlingsplan för minskad psykisk ohälsa bland barn och ungdomar
- Upprätta en samordningsgrupp med fokus på drogproblematiken bland unga
- Arbeta fram en hemlöshetsstrategi
- Arbeta fram en samverkansöverenskommelse med landstinget för spelberoende
- Arbeta fram en långsiktig personalförsörjningsstrategi för socialtjänsten
- Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum
- Arrangera socialtjänstens dag under 2019

Utbildningsnämnden

Ansvar och uppgift

Utbildningsnämnden ansvarar för målformulering, finansiering, uppföljning och utvärdering samt systematiskt kvalitetsarbete på kommunnivå. Ansvaret avser förskola till gymnasieskola samt annan pedagogisk verksamhet. Elever och föräldrar ska erbjudas ett varierat och allsidigt utbud med hög kvalitet. Nämnden är systemansvarig för plattformar för val, placeringar, ekonomisk ersättning och information om förskolor och skolor.

En skola som ger alla chans att lyckas

Vårt mål är att skapa en attraktiv, modern skola där alla elever ges chans att lyckas. Lärarna och rektorerna måste ges rätt förutsättningar genom förutsägbara rimliga ekonomiska ramar, tydliga spelregler samt stor frihet och tydliga krav på att utveckla sin skola.

Utbildningsnämnden ska vara en del av den samordningsgrupp som Socialnämnden får i uppdrag att upprätta, som fokuserar på drogproblematiken hos unga.

Mindre barngrupper i förskolan

En förutsättning för att nå hög kvalitet i förskolan är att barngruppernas storlek är rimlig. Enligt rekommendationer och forskning ska det finnas minst tre pedagoger på en grupp av 15 barn. För små barn och barn med särskilda behov krävs ofta fler vuxna, omkring tre pedagoger på en grupp om 10–12 barn.

Skolverket samlar i oktober varje år in statistik om antal barn per avdelning och personaltäthet i förskolan. Det är bra. Men tyvärr blir ofta statistiken missvisande då insamlingen sker under en månad då barngrupperna är relativt små. Det är under våren som mest inskolning sker och det är då statistiken bör samlas in. Därtill redovisas ibland tillfälliga barngrupper. Den rapporterade gruppens sammansättning ska vara densamma under större delen av dagen och över tid. Dessutom har det förekommit att måltidspersonal, vaktmästare och administrativ personal felaktigt räknats in som personal i barngrupp. Därför måste också yrkeskategorierna specificeras i statistiken.

Att korrekt statistik samlas in är viktigt för att kommunens kvalitetsverktyg Jämföraren ska få rätt underlag.

Utbildningsnämnden får i uppdrag att årligen göra en systematisk genomlysning över antalet barn per grupp och personaltätheten, inklusive yrkeskategori, förslagsvis i mars månad. Denna ska omfatta både kommunala och fristående förskolor.

Utökad förskoletid

Förskolan är en viktig del av välfärdssamhället och en avgörande start på utbildningssystemet.

Forskning visar att barn som får sin vistelsetid på förskolan beskuren ofta upplever en brist på kontinuitet och känner sig utanför.

Språkutvecklingen för barn med annat modersmål än svenska är ett exempel. Om barn med annat modersmål än svenska får leka med andra barn lär de sig snabbare att uttrycka sig på det svenska språket.

Självklart ska de föräldrar som önskar en kortare vistelsetid för sina barn ha den möjligheten. Men den grundläggande rättigheten att få delta i förskolans pedagogiska verksamhet ska finnas för alla barn oavsett föräldrars sysselsättning. Nämnden tillförs medel för att utöka vistelsetiden i förskolan från dagens 25 timmar till 30 timmar för alla barn.

Utökad fritidstid för barn i förskoleklass

Nacka kommun erbjuder idag barn till föräldralediga föräldrar 10 timmars fritidstid. I förskoleklass är skoltiden endast 15 timmar vilket innebär en total vistelsetid i skolan på 25 timmar per vecka. I åk 1 är det en total vistelsetid på 40 timmar. Detta drabbar barn som går i förskoleklass eftersom barnen tvingas gå hem oskäligt tidigt, om inte särskilda skäl föreligger. Skolan är viktig och barnens rätt till att vara i förskoleklass och på skolan med sina kompisar är en viktig kunskapsreform. Nämnden tillförs medel för att utöka vistelsetiden för barn i förskoleklass.

Satsning på fritidshemmen

Vi kan idag se att många av Nackas fritidshem har stora barngrupper. Vi vill ge personalen på fritidshemmen bättre förutsättningar att jobba mot

fritidshemmens särskilda målsättningar som är stödjande för det övriga skolarbetet.

Kulturinslag som exempelvis sång, drama och musik främjar barns förmåga att ta till sig nya kunskaper samtidigt som det berikar deras liv. Möjlighet till kulturutövande behöver säkerställas redan i tidig ålder i Nackas skolor. Vi vill därför införa möjlighet för fritidshemmen att delta i kulturskolornas verksamhet eller att kulturskolans personal aktivt deltar i fritidshemmens verksamhet.

Läxhjälp ska erbjudas inom ramen för fritidshemmen för alla barn som behöver det samt att alla barn ska kunna äta sig mätta på näringsrika mellanmål.

Stärk ungas psykiska hälsa

Allt fler unga uppger att de i perioder mår dåligt. Idag kan en skolkurator ha ansvar för upp till 1000 elever, vilket kan skapa utmaningar för elevhälsoteamen. För att förebygga eller få rätt hjälp i ett tidigt skede vill vi tillföra ökade resurser till gymnasieskolorna för fler skolsköterskor och kuratorer som ska bidra till att stärka elevernas psykiska välmående.

Likvärdighet/struktur tillägg

Alla elever har rätt till en likvärdig utbildning. Utbildningen ska också kompensera för elevers olika bakgrund och andra olikartade förutsättningar. Likvärdighetsgarantin formades om för några år sedan. Dessvärre innebar förändringen att skolorna med störst behov blev förlorarna i fighten om medlen inom denna garanti. Nämnden får i uppdrag att följa upp och föreslå ändring av modellen för att få en bättre likvärdighetseffekt. Nämnden tillförs 1 miljon kronor utöver volymförändringen för utökad likvärdighetsgaranti.

Pedagogiska checkar

Dagens modell för internhyra skapar ojämlika villkor för Nackas skolor. Skolorna får idag betalt per elev men hyr lokaler av kommunen per kvadratmeter. Inte sällan är dessa hyror dyrare än marknadsalternativen utan att skolorna har någon möjlighet att välja några andra lokaler. Det är inte rimligt att elever, beroende på vilken skola de råkat välja, får mindre resurser till lärare och material än

elever i andra skolor där hyran per elev är betydligt mindre. Vi vill göra hyresmodellen mer likvärdig.

Därför föreslår vi att dagens system ersätts med en hyresmodell med inriktning att ge likvärdighet, ytteffektivitet och modernitet. Det kan vara att internhyran, precis som i Stockholms kommun, lyfts ur den check som skolorna får för varje elev. Eller att internhyran anpassas så att den tar hänsyn till antalet elever likväl kvm. På det sättet skapar vi pedagogiska checkar.

Nacka – en attraktiv arbetsplats

Ett avgörande steg för att Nacka ska fortsätta att vara en attraktiv arbetsgivare samt kan möta den kommande lärarbristen är att vi har en medveten strategi för rekrytering av förskollärare, lärare, skolhälsopersonal, specialpedagoger samt fritidspersonal. Nämnden får i uppdrag att kartlägga lärarnas arbetssituation i Nackas skolor och förskolor och att ta fram en strategi för fortsatt rekrytering av personal till skolan och förskolan.

Insyn och transparens

Vid val av barnomsorg och skola för sitt barn eller omsorg för sina anhöriga är det viktigt att kunna ta reda på fakta. Centralt är då att veta vad de skattemedel och avgifter som verksamheten får används till. För kommunens verksamhet gäller offentlighetsprincipen, men verksamhet som drivs av andra huvudmän omfattas inte av den.

Några av de största friskolekoncernerna bedriver i princip hela sin verksamhet genom ett fåtal aktiebolag. Det innebär att alla kommuner där de bedriver verksamhet betalar in skolpengen för förskola, grundskola och gymnasieskola till ett och samma bolag. Hur det bolaget sedan väljer att fördela pengarna är omöjligt att kontrollera. Om vi vill skjuta till mer pengar, kan den skolpengen lika gärna användas till en ny skola i Saudi Arabien, istället för barnen i Nacka.

Friheten för invånarna att välja skola för makten närmare varje invånare. Fristående skolor kan bidra med mångfald och alternativ pedagogik. Ett sådant system kräver förvisso möjlighet för huvudmän att göra en rimlig vinst. Men det är kommunens invånare som ska välja och som står för notan och lokalpolitiker som fattar beslut om satsningar. Öppenhet och mångfald är för oss mer än bara ord inom ramen för det kommunala

självstyret. Utbildningsnämnden får i uppdrag att kravställa utbetalandet av skolcheckar med att huvudmannen öppet redovisar ekonomin på enhetsnivå, exempelvis för varje skola.

Digitalisering

Nämnden får i uppdrag att ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med hänsyn till bland annat personlig integritet, datainsamling, samt metoder och verktyg för trygg on-line-miljö för elever och kommunens anställda.

(tkr) Utbildningsnämnden	(S) förslag
Summa	-2 902 528
<i>Utmärkande budgetposter:</i>	
Genomlysning barngruppernas storlek	-100
Utökad satsning på elevhälsan	-3 000
Likvärdighetsgaranti	-1 500
30h i förskolan för barn med föräldralediga el arbetslösa föräldrar	-4 000
Utökad vistelsetid på fritidshem för barn i förskoleklass	-5 500
Satsning på fritidshemmen	-1 500

Utbildningsnämnden får i uppdrag att:

- Årligen göra en systematisk genomlysning i förskolan över antalet barn per grupp och personaltätheten, inklusive yrkeskategori, förslagsvis i mars månad
- Utöka förskolan till 30 timmar för alla barn
- Utöka fritidstiden för barn i förskoleklass med föräldraledig förälder
- Utredda att ersätta dagens system med en hyresmodell med inriktning för att ge likvärdighet, yteffektivitet och modernitet
- Följa upp och föreslå ändring av likvärdighetsmodellen för att få en bättre likvärdighetseffekt
- Införa krav att offentligt finansierad verksamhet inom nämndens område ska lämna ekonomisk redovisning på enhetsnivå
- Ställa krav på att läxhjälp och kulturinslag blir en del av fritidshemmens verksamhet
- Öka antalet utbildade fritidspedagoger på fritidshemmen
- Öka resurserna till gymnasieskolorna för fler skolsköterskor och kuratorer
- Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum

Äldrenämnden

Ansvar och uppgift

Äldrenämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten, kommunal vård och omsorg för personer över 65 år utom ekonomiskt bistånd. Äldrenämnden svarar för myndighetsutövning, utreder och fattar beslut om insatser för äldre, som exempelvis hemtjänst och äldreboende. Nämnden beslutar även om färdtjänst och bostadsanpassningsbidrag samt fastställer avgiften för den enskilde.

Livskvalitet på äldre dagar

Nacka måste planera inför framtidens äldreomsorg. Det behövs planer för nya äldreboenden. Vi har lyssnat på pensionärsorganisationerna och delar deras uppfattning att äldreboenden ska ligga centralt, nära kommunikationer och service. Därför måste bostäder för äldre hela tiden finnas med i de kommunala byggplanerna.

Det ska finnas boenden, lokaler och verksamhet för äldre i alla kommundelar. Vi vill motverka ensamhet och psykisk ohälsa hos äldre bland annat genom att erbjuda social verksamhet för att öka möjligheten till ett hälsosamt och friskt liv. Det kan till exempel innebära möjlighet till balansgymna på fler ställen i kommunen, social samvaro som exempelvis dans och lugna promenader där det finns bänkar och belysning för bra sikt och trygghet. Det kan vara verksamhet som anordnas i kommunal regi, men lika gärna i samverkan med till exempel pensionärsorganisationerna med ekonomiskt stöd från kommunen. Nämnden tillförs medel för att satsa på aktiviteter som ökar livskvaliteten hos äldre.

Att snöröjning och röjning av sly fungerar är extra viktigt för den som är äldre. Det är nödvändigt för att göra utemiljön tillgänglig, exempelvis så att det går att hålla i ledstänger vid trappor och gångvägar. En god utemiljö är också en förutsättning för fysisk aktivitet.

Därtill krävs planering och insatser för att Nacka ska klara personalförsörjningen till både boenden och hemtjänst. Kommunen måste ta ansvar för att tillhandahålla vård och omsorg med hög kvalitet och utbildad personal. Personalen ska ha bra arbetsvillkor med rätt till heltid och bra lön. De

privata företag som bedriver verksamhet för skattepengar ska ha meddelarskydd och kollektivavtalsliknande villkor

Anhöriga bidrar i stor utsträckning till att äldreomsorgen fungerar. Men anhöriga behöver också stöd, bland annat genom anhörigrupper och inte minst genom möjlighet till avlastning.

För att bättre tillgodose de äldres behov måste dessutom samarbetet bli bättre mellan den sjukvård som landstinget bedriver och den omsorg som kommunen ansvarar för. Idag uppstår problem för många äldre, då de skrivs ut från vård på sjukhus utan att omsorgen står beredd att underlätta hemkomsten. Detta vill vi förändra.

Nämnden får också i uppdrag att se över kriterier för biståndsbedömning och undersöka möjligheten att avsätta platser för människor som inte har stort omvårdnadsbehov men lider av ensamhet och önskar plats på särskilt boende

Äldreombudsman

Vi vill införa en äldreombudsman, en neutral tjänsteman dit personer över 65 år kan vända sig med olika frågor. Äldreombudsmannen kan ha arbetsuppgiften att informera om äldreomsorgen, rättigheter och skyldigheter, ge råd och stöd till enskilda, samt ta emot synpunkter och klagomål kring bland annat ålderism, det vill säga diskriminering på grund av ålder. Ombudsmannen skulle sedan förmedla synpunkter till berörda aktörer. Den skulle också kunna vara ansvarig för den uppsökande verksamheten där alla som fyller 75 år under året och inte har hemtjänst, på lämpligt sätt får information om äldreomsorg, olika boendeformer, vikten av fysisk aktivitet med mera.

Inrätta Teknik-Lisa

Mer och mer teknik används i dagens samhälle, och det är inte alltid lätt att hänga med i utvecklingen samtidigt som det ofta hänvisas till hemsidor och "mina sidor". Därför vill Socialdemokraterna inrätta en Teknik-Lisa som likt Tryggve kan besöka de äldre hemma men istället för att byta lampor eller hänga upp gardiner, kunna guida in i tekniken eller hjälpa till med teknikstöd hemma.

Boende för äldre

Förutom vård- och omsorgsboenden, som krävs när vårdbehovet är stort, måste det finnas andra bostäder för den som är äldre. Det måste byggas hyresrätter som går att efterfråga om den gamla bostaden inte är funktionell – om villan är för stor eller flerbostadshuset saknar hiss. När äldre kan flytta ifrån sin bostad möjliggör det för unga att ta över den. I Nacka saknas särskilt trygghetsboenden. Vi socialdemokrater vill att sådana ska finnas runt om i kommunen. Vi vill också att dessa trygghetsboenden ska utformas enligt Boverkets definition. Det betyder att det ska finnas lokaler att samlas i, personal på plats och möjlighet att äta tillsammans.

Satsningar på hemtjänsten

Hemtjänsten står inför stora utmaningar. Utbildad personal är svår att få tag i och kraven ökar på utförarna. Vi vill säkerställa att hemtjänsten håller en god kvalitet, har kollektivavtalsliknande villkor och har heltid som norm. Kommunen ska se till att hemtjänstpersonalen har goda villkor och att cheferna är utbildade och har möjlighet till kompetensutveckling för att säkerställa en bra arbetsmiljö. För att öka hälsan och livskvaliteten hos äldre vill vi också införa en ny insats inom ramen för hemtjänsten; fysisk aktivitet. De äldre får med stöd av hemtjänstpersonalen möjlighet till rörelse, vilket kan underlätta vid till exempel rehabilitering.

Äldrenämnden får i uppdrag att:

- Arbeta fram en plan för fler hälsofrämjande verksamheter för äldre och öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet
- Öka medlemsstödet till pensionärsorganisationerna samt säkerställa att pensionärsorganisationerna har tillgång till avgiftsfria lokaler
- Utredda och initiera uppförandet av ett kommunalt trygghetsboende
- Inrätta en Teknik-Lisa
- Införa kommunal hemtjänst
- Inrätta en äldreombudsman
- Inom ramen för hemtjänsten erbjuda fysisk aktivitet
- Hemtjänstpersonalen ska ha kollektivavtalsliknande villkor
- Utredda hur ramtid ska utformas för att minska minuthetsen för hemtjänstpersonalen
- Införa nyttotillstånd för hemtjänsten
- Se över kriterier för biståndsbedömning och undersöka möjligheten att avsätta platser för människor som inte har stort omvårdnadsbehov men lider av ensamhet och önskar plats på särskilt boende
- Ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med människan i centrum

Nämnden får också uppdrag att utreda hur ramtid ska utformas för att minska minuthetsen för hemtjänstpersonalen. Vi vill dessutom införa nyttotillstånd för hemtjänstpersonal, så att de inte riskerar p-böter eller behöver ägna onödigt tid till att leta parkering. För att ha kontroll över vad en hemtjänsttimme rimligen bör kosta, och för att öka valfriheten, vill vi införa hemtjänst i kommunal regi.

Digitalisering

Nämnden får i uppdrag att ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med hänsyn till bland annat personlig integritet, datainsamling, samt metoder och verktyg för trygg on-line-miljö för elever och kommunens anställda.

(tkr) Äldrenämnden	(S) förslag
Summa	-799 683
<i>Utmärkande budgetposter:</i>	
Teknik-Lisa, Utökad Tryggve	-400
Äldreombudsman	-300
Ökat stöd till pensionärsorganisationer	-200
Hemtjänstsatsning för bättre personalvillkor och ramtid	-1 900
Fysisk aktivitet inom ramen för hemtjänsten	-400

Överförmyndarnämnden

Ansvar och uppgift

Överförmyndarnämnden utövar tillsyn över förmyndare, förvaltare och gode män i Nacka. Uppdraget är att i möjligaste mån hindra rättsförluster för personer som själva inte kan tillvarata sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person. Nämnden verkar kontinuerligt för att det finns gode män och förvaltare att tillgå. Dessa erbjuder möjlighet till kunskapsutbyte och tillgång till relevant information.

Fortsatt effektivisering

Rekryteringen av gode män och förvaltare är kopplat både till den växande kommunen och av ensamkommande barn och ungdomar. Fortsatt effektivisering och utveckling är väsentliga områden för nämnden. Införandet av verksamhetsstöd med e-tjänster är helt avgörande för att klara det ökade antalet ärenden. Nämnden erbjuder god och effektiv service till gode

männen/förvaltare och förenar detta med en effektiv tillsyn. Tillsammans med andra kommuner följer nämnden upp nöjdheten hos både huvudmän och gode män. Nämnden har sedan flera år en effektiv process för att granska redovisningarna som gode männen/förvaltarna lämnar in och den blir ännu effektivare med stöd av de digitala tjänster som nu finns.

Digitalisering

Nämnden får i uppdrag att ta fram strategi för hållbar och säker digitalisering med hänsyn till bland annat personlig integritet, datainsamling, samt metoder och verktyg för trygg on-line-miljö för elever och kommunens anställda.

(tkr) Överförmyndarnämnden	(S) förslag
Summa	-8 121